

Beleidsnota Burgerkracht

2023 - 2028

VOORWOORD | Wethouder Niels Dauven

Beste lezer,

In de gemeente Valkenburg aan de Geul zijn dagelijks vrijwilligers en initiatiefnemers in de weer om de gemeente, uw dorp, buurt of straat beter, mooier en socialer te maken. Denk bijvoorbeeld aan de jeu de boules baan om de hoek, de jaarlijkse buurtbarbecue, de social sofa die u beplakt heeft of de mensen die zwerfafval sprokkelen. Stuk voor stuk initiatieven die wij als gemeente ontzettend belangrijk vinden en graag in financiële en praktische zin ondersteunen, dit doen we via het burgerkrachtbeleid. De laatste tijd hebben we gemerkt dat dit beter kan. Onze werkwijze is niet altijd even duidelijk en duurt soms lang. Ook de bekendheid van ons beleid kan beter, niet iedereen weet ons te vinden. Het beleid is kortom aan vernieuwing toe. Het afgelopen jaar hebben we samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, kernoverleggen en initiatiefnemers gesproken over het nieuwe burgerkrachtbeleid. Zo ontstond een nieuw eigentijds beleid waarmee inwoners nog beter vorm en invulling kunnen geven aan de eigen leefomgeving. Ik wens u veel leesplezier toe en hoop het nieuwe burgerkrachtbeleid vaak toe te passen.

Inhoudsopgave

Inhoud

VOORWOORD Wethouder Niels Dauven.....	1
Inhoudsopgave.....	2
INLEIDING Burgerkracht in Valkenburg aan de Geul.....	3
Waarom dit stuk?	3
Trends.....	3
De totstandkoming van dit stuk.....	5
AMBITIE Een sterk Valkenburg aan de Geul.....	7
Samenhang met andere visiestukken.....	7
Coalitieakkoord 2022-2026	7
Toekomstvisie 2035	7
Beleidsplan WMO Omgeving Maastricht-Heuvelland	7
De ambitie concreet.....	7
PARTICIPATIE Definities en wettelijke context.....	9
Burgerparticipatie	9
Overheidsparticipatie	9
Burgerkracht.....	9
Wettelijke context.....	10
Voorbeelden: Wel of geen Burgerkracht?	12
ROLLEN Wie heeft welke verantwoordelijkheid?	13
Samenspel	15
PROCES Van idee naar burgerkrachtinitiatief.....	17
OVERIGE AFSPRAKEN Randvoorwaarden	21
VOORUITKIJKEN Hoe sturen we bij?	23
SAMENVATTING Het beleid in 1 oogopslag	24
Bijlage 1 proces burgerkrachtinitiatief stappenplan	26
Bijlage 2: Burgerkrachtinitiatief zelfcheck	27
Bijlage 3: Interne procesbeschrijving	28
Bijlage 4: Plan van aanpak burgerkrachtinitiatief	29

INLEIDING | Burgerkracht in Valkenburg aan de Geul

Waarom dit stuk?

In de gemeente Valkenburg is 'Burgerkracht' al langer normaal. Valkenburg aan de Geul kent hechte en betrokken kernen, waar mensen zich al jarenlang inzetten voor de gemeenschap. In 2009 is de gemeente aan de slag gegaan met het beleid 'Meedoen in Valkenburg aan de Geul', met als doel zelfsturing vanuit de inwoner centraal te stellen. De burger heeft oog en oor voor zijn eigen omgeving en neemt zijn verantwoordelijkheid wanneer het gaat om de leefbaarheid te behouden c.q. te vergroten in zijn eigen woonkern. Het leidende kader voor het beleid 'Meedoen in Valkenburg aan de Geul' was het prestatieveld 'leefbaarheid en sociale samenhang' binnen de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. In 2016 is het beleid op enkele punten herijkt. Inmiddels zijn we een aantal jaar verder, en in 2022 werd besloten het beleid te evalueren. Het is belangrijk om begrippen als 'Burgerkracht' en 'Zelfsturing' onder de loep te nemen om te zien of de behoeften in de samenleving zijn veranderd en om een kijk op Burgerkracht te ontwikkelen die aansluit bij Valkenburg aan de Geul anno 2023.

Trends

De samenleving is altijd in beweging en dit geldt ook voor de relatie tussen overheid en burger. Het zorgt er voor dat thema's als participatie, gemeenschapszin en zelfredzaamheid ook veranderen.

Decentralisatie

In 2015 zijn een aantal verantwoordelijkheden van de landelijke overheid overgeheveld naar gemeenten. Onder andere op het gebied van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en de participatiewet. Dit heeft grote gevolgen voor de rol van gemeenten. Ook wordt er een groter beroep gedaan op de gemeenschap. Dit heeft veel inwoners in beweging gebracht, en erin geresulteerd dat ook op andere terreinen inwoners meer invloed willen uitoefenen, of dat ook al doen.

Individualisering

De samenleving is niet meer hetzelfde als enkele decennia geleden. Traditionele gemeenschappen zijn grotendeels verdwenen. Het is niet meer vanzelfsprekend dat werk en het sociale leven van een persoon zich in hetzelfde dorp afspeelt, en dat gedurende zijn leven zo blijft. Veel mensen verhuizen, reizen dagelijks verder voor werk, of hebben zelfs een baan of hobby die volledig digitaal is. Over het algemeen zijn mensen drukker en individualistischer geworden. Hoewel het hierdoor lastiger is om te bouwen op traditionele gemeenschapsvormen, bieden deze veranderingen ook nieuwe kansen voor een eigentijdse burgerkracht.

Toename digitale informatievoorziening

Met de ontwikkeling van online media is de informatievoorziening enorm toegenomen. Vierentwintig uur per dag zijn mensen in de gelegenheid nieuwe informatie tot zich te nemen. Enerzijds is dit positief. Mensen hebben meer toegang tot kennis en kunnen makkelijker over zaken meepraten en het is eenvoudiger geworden om mensen te bereiken met je informatie. Er zijn zelfs online gemeenschappen ontstaan die gelijkgestemden samenbrengen. Anderzijds biedt het ook risico's. Grote hoeveelheden aan informatie, kunnen er voor zorgen dat mensen zich overweldigd voelen. De polarisatie in Nederland is in de afgelopen jaren enorm toegenomen, mede door de grote invloed van digitale informatie. Hier ligt voor de overheid een belangrijke opgave. Participatie speelt hierin een sleutelrol. Heldere communicatie en transparantie is een belangrijk uitgangspunt in het herstellen van de vertrouwensband tussen overheid en burger.

De totstandkoming van dit stuk

We zijn gekomen tot voorliggend stuk door het evalueren van twee bestaande beleidsnota's: 'Meedoen in Valkenburg aan de Geul, 2009' en 'Vrijwilligersbeleid Valkenburg aan de Geul 2018 - 2021'.

Meedoen in Valkenburg aan de Geul

Het huidige burgerkracht beleid, *Meedoen in Valkenburg aan de Geul: een andere kijk op participatie van burgers* is in 2009 vastgesteld. In 2016 is dit op enkele punten herijkt met het raadsvoorstel *Herijking kaders zelfsturing en burgerkracht 2015*. Ervaringen van de afgelopen jaren leerden dat het beleid begon te knellen. Daarom heeft in 2022 een evaluatie van het huidige beleid plaatsgevonden. Doel van de evaluatie was het achterhalen van de ervaringen in de gemeente met het beleid en het ontdekken welke (verbeter)punten in relatie tot het beleid kunnen meegenomen worden richting de toekomst. De aanbevelingen waren als volgt:

1. **Beleid en Draagvlak**

Zorg voor een duidelijke afbakening van het concept burgerkracht, helderheid over het doel van het beleid en ieders rol en verantwoordelijkheden hierin. Creëer daarna duidelijke kaders en criteria en betrek externe en interne partijen bij het maken van nieuw beleid. Burgerkracht moet vanuit de burger komen. Zorg als gemeente ervoor dat de burger de vrijheid krijgt om met zijn eigen initiatieven aan de slag te gaan.

2. **Proces**

Creëer een checklist voor initiatiefnemers over het proces en waar je aan moet voldoen. Neem achteraf ook de ruimte om initiatieven te evalueren, om zo processen voor de toekomst te verbeteren. Zorg ervoor dat burgers de regie over hun initiatieven behouden en stuur alleen bij waar nodig.

3. **Integrale aanpak**

Stel duidelijke kaders op en bepaal of de hele organisatie burgerkracht initiatieven moet dragen en/of wie hieraan moet meewerken. Zorg voor een goede afstemming tussen de diverse afdelingen van de gemeente en bureau burgerkracht. Informeer daarnaast proactief richting de externe partijen (o.a. kernoverleggen) over de aanpak en verdeling van verantwoordelijkheden.

4. **Communicatie**

Zorg voor structurele contactmomenten met verschillende doelgroepen. Hierin zijn duidelijke afspraken, openheid en verwachtingsmanagement van groot belang. Zorg daarnaast voor korte lijntjes en een vast aanspreekpunt. Houd partijen op de hoogte van de status van initiatieven. Gebruik zowel offline als online communicatiemethoden om zoveel mogelijk doelgroepen te bereiken

5. **Informatievoorziening**

Stel documenten en formats op met daarin de belangrijkste informatie over burgerkracht. Bijv. een checklist of roadmap en kennis- of informatieavonden. Zorg ook d.m.v. overkoepelde overleggen voor kennisuitwisselingen. Offline en online kanalen kunnen zorgen voor een brede verspreiding van de documenten.

6. **Financiën**

Breng in kaart wat de financiële mogelijkheden zijn. Zorg daarnaast voor óf gemakkelijkere procedures en/óf leg de procedures beter en duidelijker uit. Realiseer een budget dat tot een bepaalde hoogte vrij besteedbaar is, en bekijk of cofinanciering voor kleine projecten echt noodzakelijk is.

Vrijwilligersbeleid Valkenburg aan de Geul

Naast het beleidsstuk 'Meedoen in Valkenburg aan de Geul' werken we ook al enkele jaren met een apart vrijwilligerswerkbeleid 'Vrijwilligersbeleid Valkenburg aan de Geul 2018-2021'. Dit beleid is eind 2021 officieel ten einde gekomen. Er is geconstateerd dat de wereld van vrijwilligerswerk enorm aan het veranderen is. In de vorige beleidsnota stond al omschreven dat het vrijwilligerswerk onder druk staat door maatschappelijke ontwikkelingen en andere behoeftes van inwoners. Deze lijn heeft zich doorgezet. Vrijwilligerswerk wordt steeds meer ingezet als dagbesteding voor kwetsbare groepen, en er is een steeds sterkere behoefte aan maatwerk. Dit vraagt wat ons betreft

een professionelere kijk op het vrijwilligersbeleid, waarin we als gemeente de regie meer naar ons toe willen trekken.

Zodoende zijn we tot de conclusie gekomen dat het wenselijk is om het onderdeel vrijwilligerswerk onder te brengen bij het nieuwe Burgerkrachtbeleid. Enerzijds om een professionaliseringslag te maken op het gebied van vrijwilligerswerk en anderzijds omdat het enorm veel raakvlakken met elkaar heeft. De gemeente zal de uitvoering dan ook zelf op zich nemen. Concreet betekent dit dat we het matchen van vraag en aanbod van vrijwilligerswerk onderbrengen bij Bureau Burgerkracht.

Bovenstaande conclusies, aanbevelingen, en blijvende dialoog met de inwoners van Valkenburg aan de Geul vormen de basis voor het voorliggend beleidsstuk.

Betrokken partijen

In Burgerkracht moet de burger centraal staan. Deze visie vertaalt zich in de totstandkoming van dit stuk. Zoveel mogelijk belanghebbenden in Valkenburg aan de Geul zijn bevroegd over hun kijk op Burgerkracht en de behoeften die ze hebben voor een nieuwe aanpak. Hieronder een lijst van gremia en personen die zijn betrokken bij het opstellen van deze nota:

- Alle afdelingen binnen de Gemeente Valkenburg aan de Geul;
- De gemeenteraad en burgerraadsleden;
- Kernoverleggen;
- Maatschappelijke organisaties;
- Maatschappelijk betrokken inwoners;
- Bestaande burgerkracht initiatiefnemers;
- Collega-ambtenaren 'Burgerkracht' bij andere Limburgse gemeenten;
- De adviesraad Sociaal Domein;
- Inwoners van de gemeente middels een enquête.

AMBITIE | Een sterk Valkenburg aan de Geul

Samenhang met andere visiestukken

Goede resultaten beginnen met een duidelijke ambitie. Op het gebied van Burgerkracht heeft de gemeente stevige ambities die hun weerklank vinden in verschillende visiestukken van de gemeente. Deze beleidsnota geeft hieraan verdere invulling. De ambities zijn als volgt geformuleerd:

Coalitieakkoord 2022-2026

Het huidige coalitieakkoord zet in op een Valkenburg aan de Geul waarin burgerkracht en zelfsturing; maar ook bestuurlijke vernieuwing centraal staan. Dit betekent het volgende:

- Een Valkenburg aan de Geul dat open en actief communiceert met haar inwoners;
- De portefeuille Burgerkracht en zelfsturing wordt belegd bij één bestuurder. Deze bestuurder fungeert als bestuurlijk eindverantwoordelijke op het gebied van burgerkracht en zelfsturing;
- De nadere regels burgerkracht, voor het verkrijgen van subsidies voor burgerkrachtinitiatieven, worden geactualiseerd;
- Kernoverleggen, bewonerscollectieven en gemeentelijke adviesraden vormen een belangrijke gesprekspartner voor de gemeente;
- De evaluatie van het bureau Burgerkracht vormt de basis voor een nieuw en effectiever beleid om inwoners en/of belanghebbenden op de juiste wijze in positie te brengen.

Toekomstvisie 2035

Valkenburg aan de Geul heeft een integrale omgevingsvisie voor ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud van het hele grondgebied. Dit zorgt ervoor dat er vooruitgekeken wordt om te zorgen dat de gemeente aantrekkelijk blijft om te wonen, werken, winkelen en recreëren. Ook ten aanzien van Burgerkracht is er een ambitie opgenomen:

- Verdere intensivering van de zelfsturing, via de kernoverleggen/burgerinitiatieven en faciliteren van niet formele al dan niet tijdelijke netwerken in de kernen die oplossingen willen realiseren voor lokale kernproblemen.

Beleidsplan WMO Omgeving Maastricht-Heuvelland

Met betrekking tot burgerinitiatieven staat in het beleidsplan WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) voor de omgeving Maastricht-Heuvelland het volgende opgenomen:

- Om het samenspel tussen gemeenten en inwoners te versterken zetten we in op het stimuleren, faciliteren en omarmen van burgerinitiatieven in het informele basisaanbod;
- We stellen minimale laagdrempelige richtlijnen op voor gemeentelijke facilitering van burgerinitiatieven. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een gemeentelijke financiële bijdrage in de vorm van een subsidie;
- We zetten jaarlijks burgerinitiatieven in het zonnetje;
- We brengen gedurende de looptijd van dit beleidsplan een aantal keer een werkbezoek aan een burgerinitiatief, zodat we kunnen leren van ervaringen;
- We organiseren themagerichte netwerk- en voorlichtingsbijeenkomsten en nemen inwoners en ketenpartners mee in het gedachtegoed van positieve gezondheid en het bevorderen van burgerinitiatieven.

De ambitie concreet

In visiestukken van de gemeente staat dus een sterke boodschap geformuleerd op het gebied van Burgerkracht. Een gemeente waarin Burgerkracht centraal staat betekent dat we de ambitie hebben dat er voor iedere inwoner de mogelijkheid is om betrokken te zijn bij zijn of haar gemeenschap en in staat te zijn om aan de leefbaarheid van de gemeenschap bij te kunnen dragen.

Hierin onderscheiden we de volgende doelstellingen:

- Meer mensen enthousiasmeren om vrijwillige inzet te verrichten;

- Uitbreiden van het netwerk met welzijnsorganisaties en verenigingsleven;
- Vergroten inzicht en overzicht in de behoeften van de inwoners;
- Ruimte bieden voor kleine en grote initiatieven;
- Oog hebben voor kernen waar minder leeft, en hier extra aandacht aan besteden;
- Sterker inzetten op communicatie over de bekendheid van de mogelijkheden;
- Een lerende instelling, om blijvend te evalueren hoe we het beleid kunnen verbeteren;

We realiseren deze doelstellingen op de volgende manier:

- 1) Geld beschikbaar te stellen voor het ondersteunen van Burgerkrachtinitiatieven;
- 2) In te zetten op opbouwwerk dat verbindt in de kernen, en ontwikkelingen signaleert;
- 3) Actief mensen met elkaar te matchen die vrijwilliger willen zijn, of juist hulp nodig hebben.

Middelen:

We hebben hier na vaststelling van dit beleid de volgende middelen voor beschikbaar:

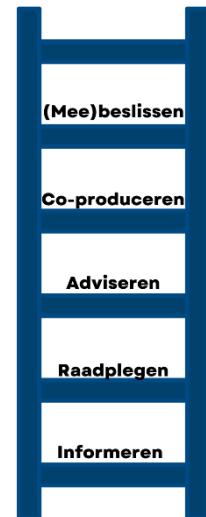
- 1.5 fte, bestaande uit een interne coördinator en twee opbouwwerkers;
- € 91.900 op jaarbasis voor alle uitgaven (exclusief personele kosten).

PARTICIPATIE | Definities en wettelijke context

Voor we verdergaan is het belangrijk onderscheid te maken tussen enkele belangrijke definities in het kader van participatie en hun wettelijke context. Bepaalde termen worden vaak door elkaar gebruikt, maar het is belangrijk dat we onderscheid maken tussen burgerparticipatie enerzijds en burgerkracht anderzijds.

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie: de overheid is initiatiefnemer, en vraagt haar inwoners om te participeren in de totstandkoming van besluiten. Hierin zijn verschillende niveaus van participatie te onderscheiden, vaak toegelicht aan de hand van de treden van de participatieladder. Voorafgaand aan het participatieproces besluit de gemeente op welke trede dit proces zich bevindt en communiceert dit duidelijk met de inwoners.

Omgevingswet

De rolverdeling tussen de overheid en de gemeenschap verandert. Steeds meer inwoners, ondernemers en organisaties willen invloed hebben op en een bijdrage leveren aan de kwaliteit van hun fysieke of sociale leefomgeving. Ook willen zij zelf verantwoordelijkheid nemen bij grote vraagstukken zoals de energietransitie of klimaatverandering. Op 1 januari 2024 treedt naar huidige verwachting de Omgevingswet in werking. Een belangrijk onderwerp in deze wet is participatie.

Participatievisie

Om in te spelen op de omgevingswet heeft de gemeente een participatievisie opgesteld. Daarmee worden kaders geboden aan dat wat onze gemeente verwacht van participatie bij initiatieven. De Omgevingswet stimuleert participatie zodat belangen, meningen en creativiteit tijdig op tafel komen. Met participatie worden belanghebbenden op een zo vroeg mogelijk moment betrokken bij het initiatief waaraan wordt gewerkt. De visie is het antwoord op de vraag hoe de gemeente omgaat met participatie.

Overheidsparticipatie

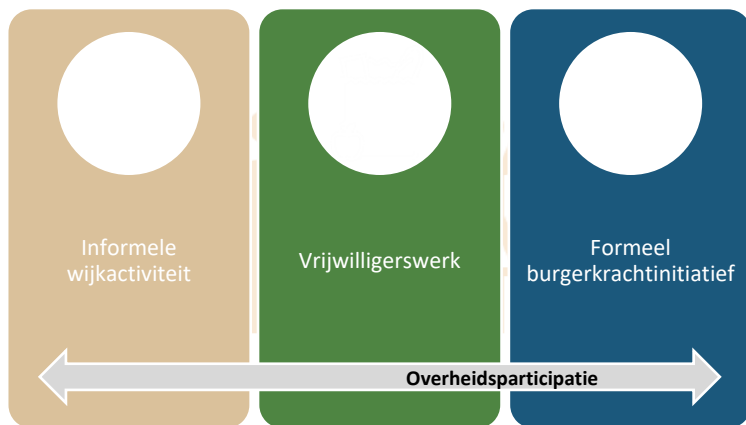
Overheidsparticipatie: de inwoner is initiatiefnemer en vraagt waar nodig de overheid om te ondersteunen bij het realiseren van initiatieven voor de gemeenschap. De inwoner vraagt dus de overheid om te participeren, in tegenstelling tot burgerparticipatie waar de overheid de burger vraagt om te participeren.

Burgerkracht

Burgerkracht: het vermogen van burgers om op eigen initiatief (soms met hulp van de overheid) deel te nemen aan het maatschappelijk leven en vorm te geven aan de gemeenschappelijke leefomgeving. Burgerkracht wordt ook wel *zelfsturing* genoemd

Vrijwilliger inzet: Onder de term vrijwillige inzet vallen alle vormen van onbetaald en vrijwillige inzet die worden verricht ten behoeve van een ander of (de kwaliteit) van de samenleving. Dus ook inzet die buiten organisaties plaatsvindt zoals informele zorg en burgerinitiatieven. Burgerkracht vindt dus ook plaats op basis van vrijwillige inzet.

Er zijn verschillende vormen van Burgerkracht mogelijk:

Burgerkracht kent meerdere vormen. Het kan een vorm van overheidsparticipatie zijn, maar is breder dan dat. Als je de tuin onderhoudt bij iemand in de buurt, of samen met burens een buurtfeest organiseert ben je dus ook bezig met Burgerkracht. Deze categorie speelt zich af zonder dat de gemeente er überhaupt bij betrokken wordt. Andere voorbeelden zijn een appgroepje met je burens om een oogje in het zeil te houden, of samen afval opruimen in de wijk. Bij andere vormen van Burgerkracht is de gemeente betrokken. Bijvoorbeeld bij matches van vraag en aanbod voor vrijwilligerswerk of het ondersteunen van inwonersinitiatieven met vergunningen, financiële middelen. Dit beleid gaat dan ook met name over deze twee categorieën.

Criteria

1) Is het Burgerkracht?

- a. Gemeenschap: Profiteert de gemeenschap (gemeente, een kern of wijk) van dit initiatief? Benut het de kracht van de inwoner voldoende?
- b. Leefbaarheid: Draagt dit initiatief positief bij aan de leefomgeving?
- c. Beleidssterrein: Valt deze aanvraag al binnen een bestaande subsidie van de gemeente?

2) Past het binnen de gemeentelijke visie?

Past dit initiatief en wat het teweegbrengt bij uitgangspunten die we in visiestukken van de gemeente hebben geformuleerd?

3) Is het haalbaar?

- a. Regelgeving: Staat dit initiatief op gespannen voet met wettelijke taken van de gemeente? Bijvoorbeeld verkeersveiligheid of handhaving.
- b. Financiën: Past het initiatief binnen de financiële kaders?
- c. Juridisch: Past dit initiatief binnen wet- en regelgeving?
- d. Capaciteit: Is de gevraagde inzet van de gemeente redelijk?
- e. Veiligheid: zijn er bepaalde onoverkomelijke veiligheidsrisico's?
- f. Onderhoud: In het geval van structurele initiatieven, hoe is onderhoud geborgd?

Deze criteria zijn een richtlijn om te bepalen of het initiatief in aanmerking komt voor ondersteuning vanuit Burgerkracht, of dat het initiatief ergens anders thuishoort. In de nadere subsidieregeling zijn deze criteria verder uitgewerkt.

Wettelijke context

De wettelijke context voor burgerkrachtinitiatieven berust op drie documenten:

- de Algemene Subsidieverordening Gemeente Valkenburg aan de Geul 2023 (vastgesteld op 19 juli 2023);
- de Subsidieregeling sociale initiatieven Burgerkracht 2023 en;
- de Subsidieregeling ruimtelijke initiatieven Burgerkracht 2023

Het eerste document bevat de algemene wettelijke kaders voor het aanvragen van subsidies in de gemeente. In het tweede en derde document staan de specifieke voorwaarden, procesafspraken en wettelijke verplichtingen van toepassing op Burgerkracht. Toetsen van een initiatiefaanvraag zal verlopen via deze nadere regels. Na de vaststelling van deze beleidsnota wordt deze subsidieregeling door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld.

Voorbeelden: Wel of geen Burgerkracht?

Boodschappenservice

JA, dit is Burgerkracht

Je doet vrijwilligerswerk voor iemand in de buurt die moeite heeft met boodschappen doen. Dit is Burgerkracht!

Afval opruimen met de buurt

JA, dit is Burgerkracht

Met de buurt spreken jullie af om op zaterdagochtend zwerfafval in de buurt op te gaan ruimen. Jullie versterken de sociale samenhang en krijgen een schone buurt.

Aanleg verkeersdrempel

NEE, dit is geen Burgerkracht

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor verkeersveiligheid. Dit kan geen burgerkrachtinitiatief worden. Wel kun je een verkeerssituatie signaleren bij openbare ruimte en verkeer, zij bekijken dit verder.

Realiseren van een ontmoetingsplek

JA, dit is Burgerkracht

Het opzetten van een ontmoetingsplek in de wijk is een mooie manier om de sociale verwevenheid te versterken. Hier heb je een subsidie/vergunning voor nodig. De gemeente moet worden betrokken. Dit is een formele vorm van Burgerkracht.

Hulp nodig met tuinonderhoud

JA, Dit is Burgerkracht

Je hebt een aanvraag gedaan voor een vrijwilliger die je kan helpen met het onderhouden van je tuin. Binnenkort komt iemand uit jouw buurt wekelijks het gras maaien en de planten water geven.

Whatsappgroep Buurt

JA, Dit is Burgerkracht

Je zit in de whatsappgroep van de buurt. Samen houden jullie een oogje in het zeil, en als iemand iets wil lenen/hulp nodig heeft stemmen jullie dat in de appgroep af.

Meedenken aanleg nieuwe parkeerplaats

NEE, Dit is geen Burgerkracht

De gemeente nodigt je uit voor een avond waar je mee kan denken over de aanleg van een nieuwe parkeerplaats. Dit is burgerparticipatie: de gemeente is eigenaar van dit initiatief en nodigt jou uit. Bij Burgerkracht is het andersom en is de inwoner eigenaar van het initiatief.

Opzetten moestuin in de buurt

JA, dit is Burgerkracht

Samen met buurtgenoten een moestuin opzetten, onderhouden en elkaar hier ontmoeten. Een mooie manier om de binding in de wijk te versterken. Wel heb je hulp nodig van de gemeente voor locatie en nodige vergunningen.

Zorgvraag, hulp nodig in huis

NEE, dit is geen Burgerkracht

Je bent slecht ter been en hebt dagelijks hulp nodig met persoonlijke verzorging en het huishouden. Dit gaat verder dan Burgerkracht, wel kan het Sociaal Team je in contact brengen met zorginstellingen die hierin kunnen ondersteunen.

Wekelijks koffieuurtje

JA, dit is Burgerkracht

Een aantal buurtgenoten geeft aan meer behoefte te hebben aan sociaal contact. Er is een koffiemoment opgericht bij een van de deelnemers thuis.

ROLLEN | Wie heeft welke verantwoordelijkheid?

De belangrijkste voorwaarde voor een succesvol Burgerkrachtproces is duidelijke wederzijdse verwachtingen. In dit hoofdstuk lichten we toe wie welke rol heeft, en welke taken en verantwoordelijkheden daar bij horen.

De Gemeente

Het aanspreekpunt voor alle inwoners op het gebied van vrijwilligerswerk en inwonersinitiatieven is Bureau Burgerkracht. Deze bestaat uit drie personen die namens de gemeente aan de slag gaan met het faciliteren van Burgerkracht. Een interne coördinator zorgt voor afstemming en procesbewaking in de gemeentelijke organisatie. Twee opbouwwerkers staan in nauw contact met de inwoners. De gemeente is facilitator en netwerkverbinder.

Opbouwwerk

Bureau Burgerkracht is goed te bereiken via contactmogelijkheden op de website en telefonisch. Daarnaast zijn de opbouwwerkers voornamelijk in de kernen te vinden, waar ze een goed beeld hebben van wat er bij de inwoners leeft. Ze wijzen de inwoners op de mogelijkheden die er zijn op het gebied van Burgerkracht en koppelen signalen uit de samenleving terug naar de gemeente. Ze breiden voortdurend hun netwerk uit om ontwikkelingen op de voet te volgen en mensen met elkaar in contact te kunnen brengen en kansen te creëren. De opbouwwerkers hebben naast deze taken een specifieke focus. Een opbouwwerker houdt zich voornamelijk bezig met het matchen van vraag en aanbod op het gebied van vrijwilligerswerk. De andere opbouwwerker is actief bij het begeleiden van inwonersinitiatieven en ondersteunen van de kernen.

Opbouwwerk vrijwilligerswerk

Vrijwilligers doen werk voor de gemeenschap dat van onschatbare waarde is. De gemeente vindt het belangrijk om dit op een centrale manier te borgen, zodat het voor zowel vragers als aanbieders van vrijwilligerswerk duidelijk is waar ze terecht kunnen. Op deze manier krijgt de gemeente een beeld van de vragen en behoeften en kunnen mensen snel met elkaar in contact gebracht worden. De gemeente zet ook haar netwerk in om ontwikkelingen in de gemeente op het gebied van vrijwilligerswerk op de voet te volgen. De rol die deze opbouwwerker vervult is dus het matchen van vraag en aanbod van vrijwilligerswerk, en het onderhouden van contacten in de gemeenschap. Deze opbouwwerker heeft inzicht in knelpunten en vrijwilligersbehoeften van bijvoorbeeld zorginstellingen, de beweegmakelaar, woningcorporaties, welzijnsinstellingen, verenigingsleven, ondernemers, jongerenwerk.

Werking van het loket

- Op de pagina 'Burgerkracht' op de gemeentelijke website kan een digitaal formulier ingevuld worden als je als vrijwilliger iets wilt doen, of om een vrijwilliger te vinden.
- Er wordt ingevuld om welke taken het gaat en om hoeveel uur per week/maand.
- Bureau Burgerkracht beoordeelt de aanvraag en gaat op zoek naar een match.

- Het is ook mogelijk om telefonisch contact op te nemen met de opbouwwerker voor Vrijwilligerswerk van Bureau Burgerkracht.

De gemeente heeft een uitgebreid netwerk. Dit geeft de gemeente goed zicht op ontwikkelingen en trends in de samenleving op verschillende terreinen, van informeel basisaanbod tot formele zorgvragen. Op deze manier kunnen verbindingen gezocht worden breder dan het aangeboden vraag en aanbod, om voor iedere hulpvraag (of aangeboden hulp) een passende mogelijkheid te bieden.

Soort activiteiten

Vrijwilligerswerk kan bestaan op tal van verschillende terreinen, zie hieronder voorbeelden van vraag en aanbod op het gebied van vrijwilligerswerk.

Welke activiteiten komen in aanmerking?

- Betrokkenheid bij sociale activiteiten of initiatieven
- Hulp met licht huishoudelijk werk, bijv. tuinonderhoud of boodschappen doen
- Ondersteuning bij administratie (bijv. beantwoorden post)
- Op zoek naar een maatje
- (Mede)organiseren van evenementen

Welke activiteiten komen niet in aanmerking?

- Zware huishoudelijke taken
- Lichaamsgebonden zorg

De opbouwwerker kan een aanvrager bij activiteiten die niet in aanmerking komen, zoals bijvoorbeeld zware huishoudelijke taken, wel direct in contact gebracht worden met het sociaal team of een welzijnsinstelling.

Afstemming intern

De opbouwwerker met focus op vrijwilligerswerk is aanspreekpunt, beoordeelt aanvragen en koppelt mensen aan elkaar. Mocht er een dermate complexe situatie optreden dat de opbouwwerker er zelf niet uit komt, dan kan het Management team van de gemeentelijke organisatie worden ingeschakeld om over de situatie een besluit te nemen.

Veilige werkomgeving

Het is van groot belang dat een vrijwilliger terecht komt op een veilige plek, en andersom dat iemand een vrijwilliger krijgt toegewezen waarbij men zich veilig voelt. Bij het maken van de matching zal hier ook specifiek op gelet worden, daarnaast zijn er extra handvaten en tools om een veilige omgeving te garanderen. Zo zijn bijvoorbeeld sportverenigingen die aangesloten zijn bij de landelijke bond automatisch verbonden aan het verdrag van NOCNSF en centrum veilige sport over preventie en integriteit. Zo stellen zij een stappenplan en handige hulpmiddelen beschikbaar aan verenigingen. Zowel verenigingen als de gemeente behouden zich bovendien het recht voor om een (toekomstige) vrijwilliger te vragen om een VOG te overleggen.

Opbouwwerk initiatieven

Deze opbouwwerker focust voornamelijk op inwonersinitiatieven en is actief in de wijken, onderhoudt contacten met de kernoverleggen, bezoekt dorpsavonden en staat in nauw contact met jongerenwerk. Deze opbouwwerker begeleid initiatiefnemers ook tijdens het aanvraagproces, en is daarmee een schakel richting de gemeentelijke organisatie. Daarnaast heeft de opbouwwerker vooral ook oog voor maatwerk, en geeft specifiek aandacht aan kernen waar initiatieven niet vanzelf komen.

De opbouwwerker heeft dan ook een belangrijke functie bij het uitdragen van de mogelijkheden omtrent Burgerkracht. Een belangrijke taak is het enthousiasmeren van inwoners om zelf een bijdrage te leveren aan de kern en een initiatief te helpen bij het indienen van een verzoek voor financiële ondersteuning door de gemeente.

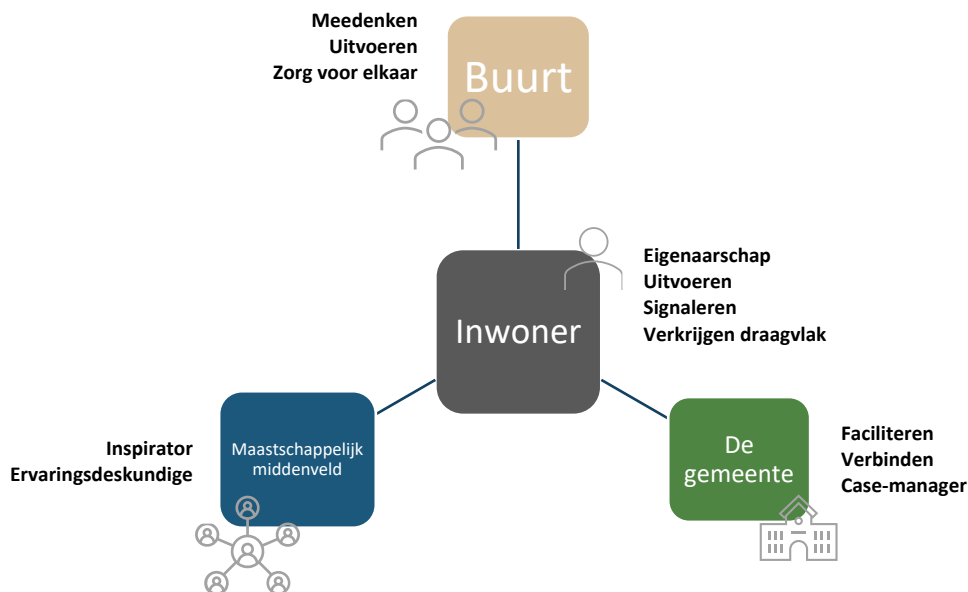
Interne coördinator

Alles wat er intern geregeld moet worden rondom Burgerkracht initiatieven valt onder de verantwoordelijkheid van de interne coördinator Burgerkracht. Deze persoon beoordeelt initiatiefaanvragen, betreft de nodige collega's van andere afdelingen, bewaakt het budget en

zorgt dat subsidieaanvragen goed worden afgehandeld. Deze persoon is de schakel tussen het initiatiefnemers en opbouwwerk enerzijds, en de ambtelijke organisatie en bestuur anderzijds. De interne coördinator is bij ieder burgerkrachtinitiatief betrokken en kan bij sommige initiatieven ook de casemanager zijn. Signaleren, enthousiasmeren en het bewaken van het proces en de gemaakte afspraken behoren tot de belangrijkste taken.

Samenspel

Nu we inzicht hebben in de rol die Bureau Burgerkracht heeft op het gebied van Burgerkracht, zoomen we in op de andere hoofdrolspelers en de bijbehorende taken en verantwoordelijkheden. Op de afbeelding hieronder is het samenspel tussen de verschillende partijen weergegeven.

De inwoner

De inwoner heeft de meeste kennis over de eigen wijk. Hij/zij kent de omgeving en de mensen en weet wat er speelt. De inwoner speelt dan ook de belangrijkste rol bij het opzetten van initiatieven. Wel kan de rol die de inwoner heeft verschillend zijn afhankelijk van het initiatief. Sommige initiatieven regelt de initiatief eigenaar van begin tot einde, bij andere is veel ondersteuning vanuit de gemeente nodig. Daarnaast zorgt de initiatief eigenaar voor draagvlak door het gesprek aan te gaan met buurtbewoners. Vaak is de initiatiefnemer samen met de buurtbewoners ook de uitvoerder van een initiatief, maar dit hoeft niet altijd zo te zijn. Zoals eerder besproken, is er geen sprake van een burgerkrachtinitiatief als het een wettelijke taak van de gemeente betreft waar risico's en aansprakelijkheid aan verbonden zijn. In dat geval kan de inwoner wel signaleren. Het staat de inwoner altijd vrij om de gemeente op de hoogte te brengen van ontwikkelingen in zijn of haar wijk.

De buurt

Een burgerkrachtinitiatief heeft altijd impact op de omgeving, of de mensen actief betrokken zijn of niet. Het is daarom ook erg belangrijk dat de buurt tijdig wordt meegenomen in de ideeën die er leven en dat er gekeken wordt naar het creëren van draagvlak. De buurt denkt mee, draagt zorg voor elkaar, en bestaat uit idealiter een groep diverse mensen met ieder andere talenten en kennis. Bij een geslaagd burgerkrachtinitiatief wordt er optimaal van deze diversiteit gebruik gemaakt en voelt iedereen zich gekend in het proces. Dit betekent dat niemand wordt uitgesloten van deelname, maar ook dat niemand zich verplicht hoeft te voelen om bij te dragen.

Maatschappelijk middenveld

Zorg voor elkaar zit Valkenburg aan de Geul in de haarvaten. Maatschappelijke organisaties, kernoverleggen, verenigingen, sportclubs, inwonersinitiatieven: zij kennen hun wijk en hebben vaak jarenlange ervaring met het realiseren van mooie initiatieven in de gemeenschap. Zij spelen dan

ook een belangrijke rol in Burgerkracht. Ze inspireren andere inwoners door het voortouw te nemen, en kunnen ook bij nieuwe opborrelende initiatieven ervaringsdeskundige zijn. Bij het opstarten van een initiatief kan samen met de opbouwwerker gekeken worden welke ervaringsdeskundigen uit het maatschappelijk middenveld bij het initiatief betrokken kunnen worden.

PROCES | Van idee naar burgerkrachtinitiatief

STAP 1: IDEE INDIENEN

Je hebt een goed idee en hebt hulp van de gemeente nodig om dit te kunnen realiseren. Hier begint het mee. In dit geval kun je via de website van de gemeente op de pagina 'Burgerkracht' terecht om je initiatiefaanvraag in te dienen. Denk hierbij na over het volgende:

- wat houdt dit initiatief in;
- de duur van het initiatief;
- de termijn waarop je het zou willen realiseren;
- draagvlak en inschatting van hoeveel mensen mee willen doen;
- wat het realiseren/onderhouden van dit initiatief vraagt van de wijk;
- inschatting van de kosten;
- omschrijving van wat je nodig hebt van de gemeente om verder te komen.

STAP 2: BEOORDELEN

Wanneer het initiatief is ingediend beoordeelt de gemeente het initiatief aan de hand van een toetsingskader met zes criteria. Hier worden de belangrijkste overwegingen bij het starten van een initiatief beoordeeld. De eerste stap is beoordelen of dit initiatief past binnen Burgerkracht of dat het ergens anders in de organisatie thuis hoort. Vervolgens wordt er gekeken naar andere belangrijkste aspecten zoals veiligheid en haalbaarheid. De nadere subsidieregeling is leidend bij de toetsing van de aanvraag. Onderstaande criteria zitten daar in verwerkt.

Criteria

1) Is het Burgerkracht?

- a. Gemeenschap: Profiteert de gemeenschap (gemeente, een kern of wijk) van dit initiatief? Benut het de kracht van de inwoner voldoende?
- b. Leefbaarheid: Draagt dit initiatief positief bij aan de leefomgeving?
- c. Beleidssterrein: Valt deze aanvraag al binnen een bestaande subsidie van de gemeente?

2) Past het binnen de gemeentelijke visie?

Past dit initiatief en wat het teweegbrengt bij uitgangspunten die we in de visiestukken van de gemeente hebben geformuleerd?

3) Haalbaarheid

- a. Regelgeving: Staat dit initiatief op gespannen voet met wettelijke taken van de gemeente? Bijvoorbeeld verkeersveiligheid of handhaving.
- b. Financiën: Past het initiatief binnen de financiële kaders?
- c. Juridisch: Staat dit initiatief haaks op wet- en regelgeving?
- d. Capaciteit: Is de gevraagde inzet van de gemeente redelijk?
- e. Veiligheid: zijn er bepaalde onoverkomelijke veiligheidsrisico's?
- f. Onderhoud: In het geval van structurele initiatieven, hoe is onderhoud geborgd?

Als een aanvraag niet past binnen Burgerkracht wordt er binnen de organisatie gekeken waar het wel thuis hoort zodat de aanvrager wellicht verder geholpen wordt met zijn/haar vraag. De inhoudelijk verantwoordelijke afdeling zal dit dan verder oppakken. Mocht de aanvraag niet passen binnen de mogelijkheden van de gemeente dan zal de interne coördinator Burgerkracht dat aan de aanvrager laten weten, en stopt het initiatief. Het is ook mogelijk dat het ingediende initiatief betrekking heeft op een taak van de gemeente waar geen burgerkrachtinitiatief van gemaakt kan of mag worden maar waar de gemeente wel zelf iets mee kan. Sommige zaken liggen voor de hand, zo mag een inwoner geen verkeersborden plaatsen, maar ook taken op het gebied van verkeersveiligheid, handhaving en zorg voor kwetsbare mensen zijn wettelijke taken van de gemeente die niet aan inwoners overgedragen kunnen worden. Mocht dit het geval zijn neemt de gemeente het ingediende voorstel wel ter harte en wordt er door de verantwoordelijke afdeling gekeken of de gemeente dit signaal verder op kan pakken.

Het uitgangspunt bij dit soort situaties is dat er duidelijk wordt gecommuniceerd naar de aanvrager waarom de aanvraag niet als regulier Burgerkrachtinitiatief behandeld wordt en of (en welke) rol er

is weggelegd voor de inwoner in het vervolgproces. De intern coördinator zorgt ervoor dat in ingekomen initiatief binnen twee weken wordt beoordeeld.

Als de aanvraag wél past binnen Burgerkracht én voldoet aan de andere gestelde criteria gaat het initiatief door naar stap 3.

STAP 3: BESPREKEN IN HET MANAGEMENTTEAM

Zodra een initiatief groen licht heeft gekregen in de beoordeling, wordt het in het managementteam (MT) van de gemeente besproken, hier zitten alle afdelingshoofden van de gemeente bij elkaar. Het inbrengen van de casus heeft de volgende doelen:

- 1) Advisering proces: het MT kan aangeven welke inzet haar leden verwachten dat er vanuit de afdelingen nodig zal zijn voor het betreffende ondersteunen van het initiatief. Hoe dit zich verhoudt tot de capaciteit van de afdelingen. Welke eventuele risico's zij hierbij zien.
- 2) Vinden van een casemanager: het MT bespreekt wie een juiste casemanager zal zijn voor dit initiatief, en welke overige collega's in het proces betrokken kunnen worden. Bij een casemanager wordt gelet op:
 - a. Wie heeft de benodigde inhoudelijke kennis?
 - b. Wie heeft de juiste persoonlijke competenties?
 - c. Wie heeft er tijd of bij wie kan tijd vrijgemaakt worden?
- 3) Commitment van de interne organisatie vastleggen: Als met MT een initiatief besproken heeft en er mee akkoord gaat, betekent het dat dit initiatief commitment heeft, en dat iedereen zal doen wat nodig is om het te laten slagen en de nodige bijdrage vanuit de betreffende afdeling levert.

De intern coördinator zorgt ervoor dat in ingekomen initiatief binnen vier weken wordt beoordeeld.

STAP 4: STARTGESPREK

Als de toetsing is gelukt wordt de initiatiefnemer uitgenodigd voor een gesprek met de interne coördinator van Bureau Burgerkracht, de opbouwwerker, en 1 of meerdere medewerkers van de gemeente aan wie je aanvraag inhoudelijk raakt. Dit kan bijvoorbeeld iemand van openbare ruimte zijn. Het initiatief wordt besproken om een beter beeld te krijgen van hoe het er precies uit gaat zien, en wat er nodig is om het te kunnen realiseren. De gemeente verstrekt een template voor een plan van aanpak, waarin details en afspraken kunnen worden vastgelegd. Tijdens dit gesprek wordt ook afgesproken wie welke rol zal nemen in het proces. In principe ziet dat er als volgt uit, tenzij het initiatief vraagt om een andere verdeling. De casemanager zorgt ervoor dat dit gesprek plaatsvindt binnen zes weken na indiening van het initiatief.

Rollen

Inwoner(s) =	initiatiefeigenaar	is verantwoordelijk voor het initiatief
Opbouwwerker =	begeleider	helpt bij uitwerken van het plan
Interne coördinator =	procesbewaker	zorgt dat regels/afspraken worden nageleefd
Inhoudelijk medewerker =	levert expertise	maakt duidelijk wat mogelijk is
Casemanager =	begeleid het initiatief	zorgt voor continuïteit en voortgang

Als het initiatief veel inhoudelijke expertise vereist, bijvoorbeeld gebruikmaken van gemeentelijke grond, aanpassingen aan de openbare ruimte, juridische regelgeving of dierenwelzijn, kan besloten worden om de inhoudelijk medewerker aan te stellen als de casemanager. Op deze manier kan de initiatiefnemer sneller schakelen over vragen die zich voordoen. Ook de inwoners benoemen een vast aanspreekpunt.

Verwachtingen

Ook kan er afgesproken worden om te kijken of er een match gemaakt kan worden met andere inwoners of partijen uit het maatschappelijk middenveld die ervaring hebben met soortgelijke initiatieven, bijvoorbeeld het kernoverleg, maatschappelijke organisaties of het bedrijfsleven.

STAP 5: PLAN VAN AANPAK

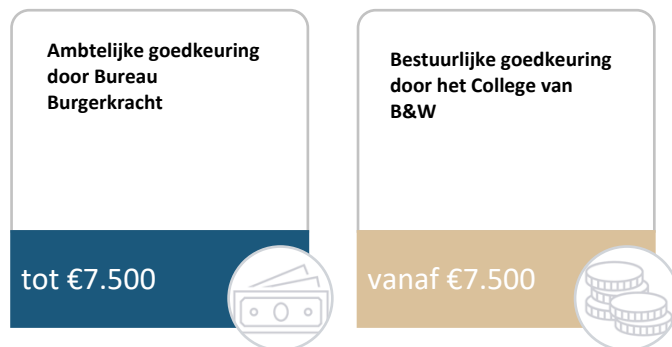
Na het gesprek gaat de aanvrager aan de slag met het verder aanvullen van het plan van aanpak. Hierin komen ten minste de volgende aspecten aan bod:

- Locatie en duur van het initiatief;
- Een verwachte planning;
- Eventuele tussentijdse meetmomenten;
- Mogelijke risico's;
- Draagvlak:
 - Wie doet er mee aan dit initiatief;
 - Wie ondervindt er eventueel hinder van dit initiatief;
 - Wat heb je gedaan of ga je doen om draagvlak in kaart te brengen;
- Afspraken over eventueel onderhoud en lange termijn.

De gemeentelijke casemanager bespreekt het initiatief met de verantwoordelijk portefeuillehouder. Hierbij wordt speciale aandacht besteed aan politieke, bestuurlijke en maatschappelijke haken, ogen en risico's.

STAP 6: GOEDKEURING

De laatste stap voordat het initiatief van start kan betreft de goedkeuring van het plan van aanpak, eventuele bijbehorende subsidies, vergunningen, ontheffingen en overeenkomsten. Wie er goedkeuring moet geven hangt af van de hoogte van het aangevraagde bedrag.

Om de vaart in het initiatief te houden mogen relatief kleine bedragen snel uitgekeerd worden, voor hogere bedragen is toestemming van het College van B&W nodig. In uitzonderlijke gevallen kan Bureau Burgerkracht besluiten om het College van B&W en/of de gemeenteraad te betrekken bij initiatieven met een lager bedrag, omdat er andere factoren meespelen (bijvoorbeeld veiligheidsrisico's of grote impact op de leefomgeving) die het burgerkrachtinitiatief meer zwaarte geven.

Alle noodzakelijke besluiten voor het mogelijk maken van het initiatief worden bij voorkeur op één het hetzelfde moment genomen.

STAP 7: VAN START MET DE UITVOERING

Na de goedkeuring van het plan kan van start gegaan worden met de acties die in het plan zijn geformuleerd. Tijdens het proces zal regelmatig contact blijven plaatsvinden tussen de initiatiefnemer(s) en de gemeente om te zorgen dat het soepel blijft lopen. Mocht er een groot knelpunt optreden kan de casemanager dit aankaarten bij de verantwoordelijk portefeuillehouder of het management team. Dit is afhankelijk van het terrein waar het knelt. Ligt het knelpunt op een ander terrein dan wordt dit door de casemanager besproken met de verantwoordelijk portefeuillehouder.

STAP 8: EVALUATIE

Enkele maanden na de realisatie gaan de initiatiefnemers, Bureau Burgerkracht en andere betrokkenen opnieuw met elkaar om tafel om samen terug te kijken op het proces. Wat ging er goed? Welke tips en lessen nemen we mee voor de volgende keer? Met deze lerende instelling zijn we in staat het proces rond Burgerkracht te blijven verbeteren. Ook wordt tijdens deze evaluatie bekeken hoe de successen uitgedragen kunnen worden (bijv. via communicatiekanalen of een feestelijke bijeenkomst). Zo bevorderen we kruisbestuiving.

OVERIGE AFSPRAKEN | Randvoorwaarden

Naast definities, criteria, rollen en taken worden er een aantal andere afspraken vastgelegd, die dienen als randvoorwaarden voor een succesvol beleid. Deze hebben betrekking op de volgende terreinen:

- 1) Financiën
- 2) Communicatie
- 3) Interne samenwerking
- 4) Evaluatie

Financiën

Bedrag	Doel
€ 15.400	Bijdragen kernoverleg
€ 10.500	Reservering kernbindende activiteiten
€ 25.000	Burgerkrachtinitiatieven sociaal
€ 30.000	burgerkrachtinitiatieven openbare ruimte
€ 3.500	Bijdrage vrijwilligersdag
€ 7.500	Onvoorzien
€ 91.900	TOTAAL

Toelichting

- Er is per jaar **€55.000,-** beschikbaar voor Burgerkracht initiatieven, toegekend op volgorde van aanvraag. De toekenning gaat via twee aparte subsidieregelingen, waarbij we intern onderscheid maken tussen kleinschalige initiatieven (budget €25.000,-) en grotere initiatieven die gerealiseerd worden in de openbare ruimte budget (€30.000,-). Voor de aanvrager maakt dit in het aanvraagproces geen verschil.
- Mocht er meer dan het jaarlijkse bedrag aangevraagd worden dan kan er gebruik gemaakt worden van de huidige reserve Burgerkracht. Dit via een voorstel daartoe aan de gemeenteraad. Na een jaar evalueren we het huidige beleid. Dan wordt gekeken of het jaarlijks bedrag passend is of naar beneden of boven bijgesteld kan worden.
- De interne coördinator Burgerkracht beoordeelt de aanvraag en schat in of de aangevraagde kosten passend zijn voor het soort initiatief.
- Aanvragen tot **€7.500,-** kunnen door de interne coördinator Burgerkracht goedgekeurd en uitbetaald worden zonder goedkeuring van College van B & W.
- Alle 7 kernoverleggen van Valkenburg aan de Geul kunnen jaarlijks een subsidie van **€2.200,-** aanvragen ter waardering ten behoeve van hun activiteiten in de kern. Deze gelden kunnen naar eigen inzicht besteed worden.
- Er is voor iedere kern jaarlijks een bedrag van **€1.500,-** beschikbaar voor kernbindende activiteit zoals een jaarlijks buurtfeest. Dit bedrag kan aangevraagd worden via het betreffende Kernoverleg. De volgende plaatsen worden aangemerkt als kern:
 - Berg en Terblijt;
 - Sibbe;
 - Valkenburg;
 - Emmaberg;
 - Houthem Sint Gerlach;
 - Broekhem;
 - Schin op Geul;
 - Vilt.
- Er wordt jaarlijks een bijdrage van **€3.500,-** geleverd aan de vrijwilligersdag. Dit bedrag wordt toegekend aan de Kunst en Cultuurraad.

Communicatie

We hebben een aantal uitgangspunten op het gebied van communicatie:

- 1) Verbeterde informatievoorziening via de website en contactformulieren;
- 2) Meer aandacht voor maatwerk, gebruik maken van én offline, én online mogelijkheden;
- 3) Succes meer uitdragen, en een makkelijk te raadplegen naslagwerk voor oud-initiatieven;
- 4) Speciale aandacht voor begrijpelijkheid taalniveau in de communicatie;
- 5) Vaker proactief communiceren over kansen richting de inwoners;
- 6) Meer aandacht voor verschillende doelgroepen, bijv. de link sterker zoeken met jongerenwerk;
- 7) Twee keer per jaar een overleg met opbouwwerk, gezamenlijke kernoverleggen, jongerenwerk en afdeling communicatie van de gemeente. Hier wordt de communicatieaanpak besproken.

Communicatieaanpak

De communicatieaanpak wordt regelmatig besproken en indien nodig bijgesteld. Hier wordt gekeken naar invulling van de bovenstaande richtlijnen, en expliciet aandacht gegeven aan:

- Zijn er kernen die weinig initiatieven hebben op dit moment? Op welke manier kunnen we bij hen mogelijkheden extra onder de aandacht brengen?
- Zitten er lopende kansen aan te komen waar we actief inwoners over kunnen gaan benaderen? (bijv. een braakliggend stuk grond waar iets mee mag gebeuren).
- Welke signalen hebben we gekregen vanuit de inwoners die we kunnen gaan oppakken?
- Hebben we de komende periode voldoende contactmomenten met het maatschappelijk middenveld? (kernoverleggen, huidige initiatieven en maatschappelijke organisaties)
- Hoe nemen we de komende periode de interne collega's mee? (via nieuwsbrief, bijeenkomst, intranet)
- Hoe worden successen gevierd? Kunnen we initiatieven extra promoten via verschillende kanalen?
- Op welke manier nemen we college en raad goed mee in de ontwikkelingen?
- Worden initiatieven voldoende bekend gemaakt in nieuwsmedia en publicaties?

De interne coördinator van Bureau Burgerkracht neemt het initiatief om dit te organiseren en informeert van tevoren naar specifieke onderwerpen die de deelnemers willen agenderen. Tijdens de bijeenkomst worden de belangrijkste ontwikkelingen besproken en wordt er een actielijst gemaakt van zaken die opgepakt dienen te worden.

Interne samenwerking

Algemene afspraken

- Alle afdelingen van de gemeente kunnen betrokken worden bij een burgerkrachtinitiatief en verlenen hieraan hun medewerking. Medewerking kan variëren van adviseren, toetsen, meedenken tot het inhoudelijk begeleiden (casemanager zijn) van een burgerkrachtinitiatief. Afdelingshoofden zorgen dat er redelijkerwijs voldoende capaciteit hiervoor beschikbaar is en maken hier afspraken over in het MT.
- Tijdens de tussentijdse evaluatie van het beleid zal specifiek gekeken worden naar de mate waarin bepaalde afdelingen (over)vertegenwoordigd zijn bij initiatieven en of er op basis van de conclusies extra capaciteit nodig is op bepaalde afdelingen.

Eigenaarschap

- Er wordt bij ieder burgerkrachtinitiatief 1 persoon van de gemeente aangesteld als casemanager. Deze persoon is er voor verantwoordelijk dat het proces vanuit gemeentelijke kant goed en conform het vastgestelde plan van aanpak verloopt. Als er een knelpunt optreedt bespreekt de casemanager dit met de verantwoordelijke afdelingsmanager. Leidt dit niet tot een oplossing dan wordt het aan het MT voorgelegd.

Interne training

- Nadat het nieuwe beleid is vastgesteld zal er een training worden gegeven voor medewerkers van de gemeente over de nieuwe aanpak Burgerkracht. Per afdeling zullen hier een aantal mensen aan deelnemen. Aanvullend zal er een werkbeschrijving gedeeld worden met alle werknemers.

VOORUITKIJKEN | Hoe sturen we bij?

Het voorstel is om een jaar na de start van het nieuwe beleid (medio 2025) een evaluatiemoment te organiseren over de nieuwe aanpak Burgerkracht. Door ruimte te bieden voor reflectie en eventuele aanpassingen zorgen we dat politiek eigenaarschap over het participatiebeleid ook in komende perioden geborgd blijft.

Opzet evaluatie:

Tijdens deze evaluatie zal er gekeken worden naar het volgende:

- Hoeveel inwonersinitiatieven zijn er gerealiseerd?
- Hoe soepel is dit proces verlopen?
- Is het vrijgemaakte budget voor Burgerkracht passend voor de hoeveelheid aanvragen?
- Sluit de hoeveelheid initiatieven aan bij de beschikbare capaciteit van de gemeente?
- Hoe ervaren de belanghebbenden het nieuwe beleid? Welke tips hebben zij?
Belanghebbenden zijn
 - o ambtenaren;
 - o initiatiefnemers;
 - o maatschappelijk middenveld;
 - o vrijwilligers;
 - o college & raad.
- Hoeveel vrijwilligers zijn er gematched, op welke terreinen?
 - o Hebben deze terreinen implicaties voor formele zorg?
- Sluit de hoeveelheid vraag en aanbod goed bij elkaar aan?
- Zijn er ontwikkelingen waar te nemen op het gebied van vrijwilligerswerk?
- Zijn de nieuwe mogelijkheden bekend genoeg en zijn er inmiddels nieuwe behoeften bij inwoners waar we op moeten bijsturen (enquête)?

Betrokkenheid inwoners:

Burgerkracht is er uiteraard voor de inwoner. Hun mening in de evaluatie is dan ook cruciaal. Er wordt bij de evaluatie dan ook expliciet gekeken naar manieren om zoveel mogelijk inwoners te bereiken om feedback te geven op de nieuwe werkwijze.

SAMENVATTING | Het beleid in 1 oogopslag

Het startpunt

Op de website van de gemeente vind je de knop 'BURGERKRACHT' Op deze pagina kun je het volgende doen:

- Indienen van een burgerkrachtinitiatief
- Een aanvraag/aanbod voor vrijwilligerswerk indienen
- Melden probleem openbare ruimte
- Informatie vinden over lopende initiatieven rondom Burgerkracht
- Een vraag stellen via een digitaal formulier

Bureau Burgerkracht is ook telefonisch bereikbaar bij aanvullende vragen.

Website

Op de pagina 'Burgerkracht' kun je alles vinden wat je moet weten

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligers doen werk voor de gemeenschap dat van onschatbare waarde is. De gemeente vindt het belangrijk om dit op een centrale manier te borgen, zodat het voor zowel vragers als aanbieders van vrijwilligerswerk duidelijk is waar ze terecht kunnen. Op deze manier heeft de gemeente goed zicht op de behoeften. De gemeente zet ook haar netwerk in om ontwikkelingen in de gemeente op het gebied van vrijwilligerswerk op de voet te volgen.

- Op de pagina 'Burgerkracht' van de gemeentelijke website is een digitaal formulier dat je kunt invullen als je vrijwilliger wilt worden of zelf ergens hulp bij nodig hebt.
- Je vult in om wat voor taken het gaat, en om hoeveel uur per week/maand.
- Bureau Burgerkracht beoordeelt je aanvraag en gaat op zoek naar een match.

Vrijwilligerswerk

Op de website of telefonisch kun je je aanmelden als vrijwilliger. Of een aanvraag indienen als je zelf op zoek bent naar hulp.

Burgerkrachtinitiatief

De inwoners weten zelf het beste waar behoefte aan is in de eigen wijk. Daarom vindt de gemeente het belangrijk om inwonersinitiatieven te stimuleren. Er is hier dan ook een proces voor ingericht.

- Op de pagina 'Burgerkracht' van de gemeentelijke website is er de mogelijkheid om een initiatief in te dienen en is informatie te vinden over de randvoorwaarden en spelregels.
- De interne coördinator van Burgerkracht beoordeelt de aanvraag en vervolgens wordt er een fysieke afspraak gepland om een plan van aanpak op te stellen met wederzijdse afspraken.
- Na realisatie volgt een evaluatie en wordt samen gekeken hoe de successen van een initiatief zo goed mogelijk uitgedragen kunnen worden.

Burgerkrachtinitiatief

Bureau Burgerkracht helpt je met het realiseren van je initiatief

Overige afspraken

- Er is per jaar **€50.000,-** beschikbaar voor Burgerkracht initiatieven.
- De kernoverleggen kunnen jaarlijks een subsidie van **€2.200,-** aanvragen ter waardering van hun activiteiten in het stimuleren van de kern.
- Iedere kern kan jaarlijks **€1.500,-** aanvragen voor een buurtfeest.
- Er is jaarlijks **€3.500,-** beschikbaar voor de vrijwilligersdag.
- De gemeente maakt halfjaarlijks een communicatieplan voor Burgerkracht
- Na een jaar wordt het beleid tussentijds geëvalueerd.

Overig

We hebben duidelijke afspraken

Bijlage 1 proces burgerkrachtinitiatief stappenplan

STAPPENPLAN

BURGERKRACHTINITIATIEF

1 IDEE INDIENEN

Via de website van de gemeente onder het kopje 'Burgerinitiatieven'

1

2

2 BEOORDELING

Bureau Burgerkracht laat weten of het kan, en wat er voor het idee nodig is

3

3 STARTGESPREK

Samen met bureau burgerkracht worden details verder uitgewerkt

4

4 PLAN VAN AANPAK

De afspraken en de te nemen stappen worden opgeschreven in een plan van aanpak

5

5 GOEDKEURING

Er is alleen nog goedkeuring nodig. Wie dit mag doen hangt af van het gevraagde bedrag.

6

6 College van B & W

Initiatieven hoger dan 7.500 euro moeten door het college goedgekeurd worden. Dit kost wat tijd.

7

7 VAN START

Het initiatief kan van start! Tijd om de goede ideeën te gaan realiseren

8

8 EVALUATIE

Wat ging goed? Wat kan volgende keer beter? Samen evalueren we het proces

Bijlage 2: Burgerkrachtinitiatief zelfcheck

BURGERKRACHTINITIATIEF ZELFCHECK

Bijlage 3: Interne procesbeschrijving

INTERNE PROCESBESCHRIJVING BURGERKRACHTINITIATIEF

Bijlage 4: Plan van aanpak burgerkrachtinitiatief

Naam initiatief		Versie: 0.0
		Bestandsnaam:
		Datum opgesteld: dd-mm-jj
Naam initiatiefnemer		Voor akkoord:
Contactgegevens		Datum:
Naam contactpersoon gemeente		
Contactgegevens		

1. Toelichting initiatief

[Licht toe wat voor initiatief het betreft, en wat de aanleiding is om er mee aan de slag te willen gaan]

2. Doelstelling

[Wat is het doel van het initiatief, wat wil je graag bereiken? Zijn er eventueel concrete resultaten die het initiatief moet opleveren?]

3. Afbakening

[Wat ga je NIET doen al zou het wel bijdragen aan de doelstelling van het initiatief?]

4. Randvoorwaarden

[Aan welke eisen moet sowieso voldaan zijn om het initiatief te laten slagen?]

5. Draagvlak

[Hoe staan buurtbewoners en andere belanghebbenden tegenover dit initiatief? Zijn er voldoende mensen die mee willen doen? Zijn er bezwaren? Wat heb je al gedaan of ben je van plan te doen om het draagvlak in kaart te brengen en te vergroten?]

6. Risico's

[Wat kan het resultaat in de weg staan? Waardoor kan de kwaliteit minder worden? Of welke onverwachte gebeurtenissen kunnen voor vertraging zorgen? Welke maatregelen neem je dan en wie is voor de uitvoering verantwoordelijk?]

Risico	Maatregel	Verantwoordelijk

7. Rolverdeling

[Welke deskundigheid heb je nodig om het project uit te voeren en hoeveel capaciteit is er nodig om de gestelde deadlines te halen? Wie gaat wat doen?]

Wie	Functie	Verantwoordelijkheid	Bevoegdheid

8. Geld

[Geef een begroting. Hoeveel zal het initiatief ongeveer kosten? Wat voor kosten zijn dit? Welke bijdrage wordt gevraagd van de Gemeente Valkenburg aan de Geul? Wat ga je doen om de begroting te bewaken?]

Kostenpost	Bedrag

9. Informatie

[Hier beschrijf je hoe je de verschillende betrokken personen met elkaar communiceren. Wie is op welke manier betrokken?]

Wie	Akkoord geven	Advies geven	Op de hoogte zijn

10. Activiteitenplan

[Hier beschrijf je welke activiteiten er uitgevoerd moeten worden om het initiatief te realiseren]

Activiteit	Wanneer	Wie betrokken